

Kildedata: Af Mette Bovin, etnograf og Niger-ekspert, 2008 (sprog: dansk).

Fag: Historie, samfundsfag (mange fag)

Emneord: etnicitet

Etniske grupper i Niger.

Af Mette Bovin, etnograf og Niger-ekspert

På det afrikanske kontinent er der 56 forskellige lande og hvert land rummer flere folk eller "etniske grupper." En etnisk gruppe defineres som "en befolkningsgruppe, som a) hovedsageligt vedligeholder sig selv i biologisk henseende (gennem etnisk endogami), og b) deler fundamentale kulturelle værdier, realiseret i ydre enhed i kulturelle former, og c) udgør et kommunikations- og interaktions-felt, og d) har et medlemskab, som identificerer sig selv og identificeres af andre, som en kategori, der adskiller sig fra andre kategorier af samme orden."

I skal ikke forestille jer, at der er fysiske grænser mellem de etniske grupper som streger på et landkort. Folk bor blandet og handler på tværs af etniske grupper. Og nogle må gerne gifte sig på tværs af etniske skel. Især storby-mennesker i Niger er globaliserede. Der er mindst 27 forskellige etniske grupper repræsenteret i landet, i byer, landsbyer og helt ude på landet "i bushen".

De 9 største og vigtigste etniske grupper i Niger fordeler sig sådan:

ETNISK GRUPPE	ANTAL MENNESKER i procenter (2008)
1. Hausa	55,4 % af befolkningen
2. Zarma og songay: (Djerma og songhai).....	21 %
3. Tuareg (Kel Tamacheq, inklusiv Buzu).....	9 %
4. Fulani /Fulbe (inklusiv Wodaabe, Mbororo'en, Udda)	8,5 %
5. Kanuri , Kanembu samt Yedina (Buduma)	4,7 %
6. Tubu (Teda og Adza)	
7. Gurmanche	
8. Maurere (arabere)	
9. Shuwa-arabere	6.- 9. i alt 1,2 %
10. Andre (europæere og folk fra andre afrikanske lande) ca. 10.000 individer	
I alt i Niger.....	13,2 millioner

Men der er også under-grupper af etniske grupper. Etniske grupper kaldes også noget forskelligt, afhængigt af, hvem der taler om dem. Så de etniske termer (ord) er forskellige fra egn til egn og fra gruppe til gruppe. Her er de etniske termer, som folk bruger om sig selv, så vidt muligt anvendt.

Zarma og Songhai bor mest i syd-vest Niger. Songhai er de gamle adelige fra Songhai imperiet vest for Niger, og Zarma de almindelige borgere; men ofte kaldes de Zarma (udtales Djerma) som en fælles-term. De er fastboende bønder og nogle fiskere ved Niger-floden.

Tuaregerne, der kalder sig selv Kel-Tamacheq (de Tamacheq-talende folk) lever i Sahara-ørkenen og er (var) dromedar-nomader i det nordlige og vestlige Niger. Tuaregerne er delt hierarkisk i 3 kaster: adelen som er lyshudede, håndværkerne (smede, lædermagere) og de forhenværende slaver. Disse sidste, som er sorthudede, kaldes "Buzu" af andre folk i Niger, "Kel Tamacheq" af dem selv. De adelige er/var dromedar-nomader, og deres gamle slaver agerbrugere.

Hausa-folkene som er handelsfolk og agerbrugere, bor især i det sydlige Niger i og omkring den gamle hovedstad Zinder, kaldet Damagaram, som er et stort sultan-dømme.

Fulani folkene er nomader eller agro-pastorale folk og findes spredt i hele Niger. Fulani kaldes "Peuls" på fransk, og kalder sig selv Fulbe. De taler sproget fulfulde. Fulbe er igen inddelt i undergrupper, bl.a. efter deres livsform, i Fulbe-Siere (bofaste Fulani), der dyrker jorden; og Fulbe-Ladde (bush-Fulani), som er kvægavlere og nomadiske. De nomadiske Fulber er igen delt i Wodaabe (kaldet "Peuls Bororo" af franskmænd) og Mbororo'en og Udda'en, og andre undergrupper.

Kanuri folkene bliver kaldt "Beri-Beri" af de andre folk vestpå, og de er bønder og bor i det sydøstlige Niger "Mangari", og hele vejen rundt om Tchad-søen, i alle 4 lande. De er delt i undergrupper: Manga, Mobber, Sugurti, Kwoyyam, og Kanembu.

Yedina (kaldet "Buduma" af andre) var fiskere og kvægavlere på Tchad-søen engang.

Tubuerne (Teda og Adza) er gede- og dromedar-nomader i det aller østligste Niger, mod grænsen til Tchad Republikken og Libyen.

Shuwa-araberne vandrer også i det østlige Niger med deres store dromedar-flokke eller fåreflokke. De er vandret ind i Niger østfra: fra Tchad og Sudan.

Regeringen i Niger gør meget ud af at samle de mange etniske grupper under én identitet: en national nigersk identitet. "Vi er alle borgere i Niger" står der på plakaten.

Nigers befolkning har også et fællesskab via religionen. De er muslimer, 98 % af befolkningen, så religionen Islam er fælles for de fleste mennesker. Kun udlændinge og nogle få nigere er kristne eller bekender sig til andre religioner. Den hovedretning indenfor Islam, som er almindelig i Niger, er sunni (kun meget få er shia-muslimer).

Sprog i Niger

De fem vigtigste sprog i Nigerrepublikken er:

1. Fransk
2. Hausa
3. Zarma
4. Tamacheq
5. Fulfulde

Fransk er det officielle sprog i Niger, og det er skolesproget og de veluddannedes sprog. De fleste mennesker i Niger forstår og taler lidt hausa-sprog. Hausa er lingua franca, fælles-sprog i Niger, fordi hausaerne var rejsende handelsfolk - nærmest som engelsk er fællessprog for os i Europa. Folk fra alle etniske grupper i Niger taler først deres eget sprog (eller både moders-mål og faders-mål), men lærer hurtigt at tale noget hausa (som andet-sprog eller tredje-sprog) med børn i nabolaget, som har andre etniske baggrunde end deres egen. Det fjerde sprog, mange børn lærer, er fransk, som er skole-sprog og regerings-sprog, fordi Frankrig koloniserede Niger. Arabisk læres også af mange, i koranskoler over hele landet.

Det sociale liv til daglig glider meget nemt, nigere er gode til at tale med folk fra andre etniske grupper. Og der er sociale mekanismer, som tjener til at undgå konflikter. Der findes "joking-relationer" mellem etniske grupper to og to. De laver sjov og siger vitser til hinanden, mens de klasker hinandens hænder: "I er vores slaver!" griner Kanuri og Fulbe til hinanden, og modparten svarer altid: "Nej det er JER, der er VORES slaver, ha-ha!". Zarma og Tuareg har et lignende drille-forhold. Det er institutionaliserede joking-forhold, dvs. de er almindeligt kendt og accepteret i samfundet. Sådanne drille-forhold er opstået mellem etniske grupper, som tidligere i historien førte krig mod hinanden og forsøgte at erobre territorier og slaver.

Der er mange ægteskaber på tværs af etniske grupper, især i den fastboende del af befolkningen. Og i storbyer mellem uddannede er det almindeligt. De folk, som holder sig til egen etniske gruppe er især de mest nomadiske stamme-folk, som Wodaabe, Mbororo og Udda. De har strenge regler for indgåelse af ægteskab. Det er sværere med ægteskaber på tværs af bonde-nomadeskellet, fordi de har helt forskellige livsstile.

Angående de etniske forhold i Niger: det er især kvinderne, som vedligeholder og fører de specielle etniske træk videre. Specifikke etniske pige- og kvinde-frisurer, dragter, smykker, husgeråd, sange og talemåder. Mænd af de samme etniske grupper er langt sværere at kende fra hinanden. De fleste mænd bærer lang kjortel og kalot, og mange rager sig skaldede. Mænd indgår i pan-etniske relationer (på tværs af etniske skel), som er muslimske og hører staten til. Kvinder, som holder sig mere indenfor hjemmets fire vægge og i det lokale nabolag, fører også snarere de etniske kendetegn videre.

Når et brudepar bliver gift, og kvinden og manden kommer fra hver sin etniske gruppe, hænder det ofte at deres børn bliver "hausa"iserede". De taler hverken farens eller morens sprog, men fællessproget hausa. Således bliver der flere og flere mennesker i Niger, som taler hausa til daglig, selvom de ikke nedstammer fra de gamle Hausa-stater.